

Kaza Namazı Kılmak Caiz Değil mi?

Peygamber Efendimiz (sav.) bir hadis-i şeriflerinde "Her kim namazını unutursa, onu hatırladığı zaman hemen kılsın." buyurmuş ve kendileri de kaza namazı kılmışlardır. Hendek Savaşı sırasında müşrikler, sahabe-i kiram efendilerimizi dört vakit namazdan alıkoymuşlardı. Savaşın şiddeti geçtikten sonra Allah Resulü Hz. Bilâl'e ezan okumasını emir buyurdular. Hz. Bilâl ezan okudu, sonra da kâmet getirdi. Böylece öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarını eda ettiler.

Yine Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Peygamber Efendimiz (sav.) Hayber Gazası dönüşü, konaklama yerinde istirahata çekilmiş ve Hz. Bilâl'in (r.a) kendilerini sabah namazı için uyandırmasını tembihlemişlerdi. Fakat Hz. Bilâl de sabah namazına yakın uyuya kalmıştı. Aşırı yorgunluktan dolayı güneş doğuncaya kadar sahabeden hiçbir kimse uyanamamıştı. Peygamber Efendimiz (sav.) kafilenin ilerlemesinden bir müddet sonra Ashabına abdest almalarını emretmiş, sünnet kılındıktan sonra Hz. Bilâl kamet getirmiş ve sabah namazı cemaatle eda edilmiştir. Namazdan sonra Allah Resulü (sav.) şöyle buyurdular:

"Her kim namazını unutursa, onu hatırladığı zaman hemen kılsın. Çünkü, Allah: "Beni anman için namaz kıl." (Tâhâ, 20/ 14) buyurdu."[\[1\]](#)

Namaz Borcu, Ancak Namazla Ödenir

Müminler vaktinde kılamadıkları namazlarını mutlaka kaza etmelidirler.

Nasıl ki, ramazan orucunun bir gününü terk eden bir kimsenin, o günün orucunu kaza etmesi farz ise, namaz için de aynı durum söz konusudur. Zira namaz, her Müslüman üzerine farz olan bir borçtur. Bir insanın başka birisinden almış olduğu bir emaneti zamanında ödememesi, bir kusur olsa bile, yine de borcunu ödemesi ve alacaklı kişiden özür dilemesi gerekir. Aynı şekilde, eğer bir mümin de "asıl vazife-i fitrat ve esas-ı ubudiyet ve kat'î borç olan farz namaz"larını kılmamış ise, pişman olup kılmadıkları namazları kaza etmeli ve sonra da namazını kazaya bıraktığı için tövbe etmelidir. Evet namaz borcu, ancak namazla ödenir. Onun başka bir ödeme şekli yoktur. Faraza bir insan sabah namazını kaçırsa da bin fakiri yedirip içirse asla o namazın yerini tutmaz.

Şunu da ifade edelim ki, faraza bir mümin kırk yaşına kadar namaz kılmamış, sonra pişman olup namaza başlamış olsun. O kimse bundan sonra her gün bir günlük kaza namazı kılmaya niyet edip, hiç aksatmadan on yıl kaza namazı kılmaya devam etse

---

ve kaza namazlarını bitirmeden vefat etse, onun bu niyetinden dolayı sonsuz merhamet sahibi olan Yüce Allah, o kimsenin kılamadığı namaz borçlarını inşallah affeder. Çünkü Cenab-ı Hak ona ömür vermiş olsaydı, o kimse kılamadığı bütün namazlarını kaza etmiş olacaktı.

Her mümin namaz konusunda çok hassas davranmalı, onu vaktinde eda etmeli, eğer vaktinde kılmamışsa mutlaka kaza etmelidir. Aksi halde hadisin ifadesiyle bir vakit namaz kılmamanın cezası seksen yıl azap çekmek olacaktır.

Burada şu ibretli hatıramı anlatmakta fayda mülahaza ediyorum.

1968 yılında, Of'ta öğretmen **Hayati Saral,** yanında bulundurduğu Risale-i Nurlar yüzünden mahkemeye verilmişti. Bekir Berk bu mahkemeye katılmak için Of'a gidiyordu. Bizim de kendisine refakat etmemizi istedi. Böylece **Bekir Bey, ben, Mustafa Polat** ve Ağrı'lı **Nazım Akkurt** birlikte Of'a doğru yola çıktık.

Of'a vardığımızda bizi Hayati ve Of hastanesinde başhekim olan eniştesi Muzaffer Bey karşıladı. Muzaffer Bey'in Bekir Bey'e karşı büyük bir sevgi ve saygısı varmış. Bu yüzden bizi bir bayram havasında karşıladı ve misafir etti. Bekir Bey için bir çok hazırlık yapmış. Akşam yemeğine Ağır Ceza reisini, banka müdürünü ve bazı hukukçuları da çağırılmış.

Yemekten önce Muzaffer Bey, Bekir Bey'e diğer misafirleri tanıttı. Bu arada Bekir Bey de bizi oradakilere tanıttı. Beni tanıtırken "Hocam" diye hitap ediyordu. Konuşmalar esnasında da bana "**Hocam**" diye hitap ediliyordu.

Biz sohbet ederken sofraya hazırlanmaya başladı. Herkes sofranın başına oturunca Hayati yemekleri dağıtmak istedi. Fakat **Muzaffer Bey, "Ben kendi elimle Bekir Bey'e hizmet etmeyi şeref sayarım."** dedi ve çorbaları dağıtmaya başladı. Muzaffer Bey tam benim çorbamı tasa koyarken, "**Ben hocaları sevmem, hele bizim müftüyü hiç sevmem."** dedi. *Bu sözü duyunca benim bütün iştahım kaçtı.*

Nazım hemen bu söze karşılık vermek istedi. Bekir Bey onu susturdu. Muzaffer Bey konuşmaya devam ediyordu:

"Her gün ikindi namazından sonra müftü efendi camide vaaz ediyormuş. Ben de geçen gün, 'Hem ikindi namazını kılayım, hem de biraz vaaz dinleyeyim.' diye camiye gittim. Namazdan sonra müftü vaaz etmeye başladı. Vaazında, 'Bir vakit namazı kılmamanın cezası seksen sene cehennemde yanmaktır.' demez mi? Ben bu söze tahammül edemedim, hemen camiden ayrıldım. İnsanlara böyle akıl almaz şeyleri nasıl söylerler?"

Nazım iki üç kere ona karşılık vermek istediysen de Bekir Bey her

---

seferinde, “Gerekirse hocam konuşur.” diyerek onu susturdu.

Ben de:

“Nazım Ağabey, sen doktor beye boşuna kızılıyorsun. Doktor bey doğru söylüyor. O matematikten anlayan bir hesap adamı. Hesap edip öyle konuşuyor.” diye söze başladım ve şöyle devam ettim:

“Üstad Hazretleri Lem’alar’da,

“Acaba dünya sarayını ısındıran Güneş sobasına veyahud lâmbasına ne kadar odun ve kömür ve gazyağı lâzım olduğu hesabedilsin. Her gün yanması için -Kozmoğrafya'nın sözüne bakılsa- bir milyon Küre-i Arz kadar odun yığınları ve binler denizler kadar gazyağı gerektir. Şimdi düşün: onu odunsuz, gazsız daimî ışıklandıran Kadîr-i Zülcelal'in haşmetine, hikmetine, kudretine Güneş'in zerrelere adedince 'Sübhanallah, Mâşâallah, Bârekâllah'de.”

demiyor mu? Bu güneş her gün benim için yanıyor. Güneşin yanması böyle bir gün değil, beş gün değil: her gün durmadan devam ediyor. Cenab-ı Hakk'ın insana yaptığı bu kadar masrafa karşılık bir adam namazını kılmazsa, bunun cezası seksen sene değil, seksen bin sene olmalıdır. Doktor Bey bunu söylemek istiyor.”

dedim. Bu sözüm üzerine orada bulunan herkes gülmeye başladı. Doktor Bey hiçbir şey söyleyemedi. Sohbetimiz yemekten sonra da devam etti. Sohbet sırasında ağır ceza mahkemesi reisi şunları söyledi:

“Ben Hayati Bey’e dua ediyorum. O yakalanmasaydı biz Risale-i Nur’u tanıyamayacaktık. Ben daha önce Nur Talebelerine karşıydım. Hayati’nin mahkemesi dolayısıyla önüme gelen 'Hutbe-i Şamiye' eserini okudum ve hayran oldum. 'Bu eserin sahibi nasıl tevkif edilir?' diye meslektaşlarıma için için kızdım.”

Ertesi gün yapılan muhakemede Hayati beraat etti.

Sonradan Hayati’nin anlattığına göre Muzaffer Bey o olaydan sonra namaza başlamış. Kaza namazlarını kılmış. Sakal da bırakmış. Namaza başladıktan yaklaşık

---

iki sene sonra da vefat etmiş. Amin!

Nafile Namazların Ehemmiyeti

Peygamber Efendimiz (sav.);

“Evlerinizde nafile namaz kılınız. Evlerinizi kabirlere çevirmeyiniz.” [2]

buyurarak, nafile namazlarının ehemmiyetini ifade etmişlerdir. Bu bakımdan, nafile namazlarının bir kısmına kısaca değinmek istiyorum.

Teheccüd Namazı

İslâm'ın ilk yıllarında beş vakit namaz farz kılınmadan önce teheccüd namazı bütün müminlere farzdı. Peygamber Efendimiz'in (sav.) büyük bir mucizesi olan miraçla birlikte beş vakit namaz farz kılınca, teheccüd namazı da müminlere sünnet olarak kaldı.

Bu namaz iki rekâttan sekiz rekâta kadar kılınabilir. Yani, imkân nispetinde iki, dört, altı veya sekiz rekât olarak kılınabilir.

Teheccüd namazının Peygamber Efendimiz'e (sav.) farz olduğu şu ayetle sabittir:

“Gecenin bir kısmında da sadece sana mahsus bir nafile olmak üzere, uykudan kalk, Kur'an ile teheccüd namazı kıl, Rabbinin seni bir makam-ı mahmuda (şefaath makamına) göndermesi kesindir.” [3]

Başka bir ayette ise mealen şöyle buyrulur:

“Ey örtünen! (Peygamber) Gecenin birazı hariç olmak üzere geceleyin kalk (namaz kıl) Gecenin yarısında kalk, yahut yarısından biraz eksilt. Veya bunu artır ve ağır ağır Kur'ân oku. Doğrusu biz, senin üzerine ağır bir söz bırakacağız (Kur'an vahyedeceğiz).Çünkü gece kalkışı hem daha etkili hem de söz bakımından daha sağlamdır. Çünkü gündüz senin için uzun bir meşguliyet vardır. Rabbinin adını an ve bütün gönlünle ona yönel.” [4]

Hz. Bilal (r.a) anlatıyor: Resulullah (sav.) buyurdular ki:

"Size geceleyin kalkmayı tavsiye ederim. Çünkü o, sizden önce yaşayan salih kimselerin âdetidir; Rabbinize yakınlık (vesilesi) dir; günahlardan koruyucudur; kötülöklere kefarettir, bedenden hastalığı kovucudur." [5]

Ebû Hüreyre'den (r.a), riveyet edilen bir hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (sav.) şöyle buyururlar:

"Gecenin üçte ikisi geçip de son sülüsü kaldığında Rabbimiz; (keyfiyeti bizce meçhul bir halde) her gece dünyanın semasına tecelli ederek buyurur ki: Hani bana kim dua eder ki, onun duasına icabet edeyim! Benden kim hacet ister ki, dileğini vereyim! Benden kim mağfiret diler ki, onu mağfiret edeyim!" [6]

Bediüzzaman Hazretleri de teheccüd namazının ehemmiyetini şöyle ifade etmektedir:

"Ve gecede teheccüd ise, kabir gecesinde ve Berzah karanlığında ne kadar lüzumlu bir ışık olduğunu bildirir, ikaz eder ve bütün bu inkılabat içinde Cenab-ı Mün'im-i Hakikî'nin nihayetsiz nimetlerini ihtar ile ne derece hamd ü senaya müstehak olduğunu ilân eder." [7]

Hüsuf ve Küsuf Namazları

Küsûf namazı, Güneş tutulduğu zaman, ezansız ve kametsiz olarak, en az iki rekat cemaatle kılınan bir namazdır.

Hz. Peygamber güneş tutulduğu zaman iki rekat namaz kıldırılmış ve arkasından şöyle buyurmuştur:

"Bu olaylar Allah'ın büyüklüğünü gösteren delillerdir. Allah Teâlâ bunlarla kullarını korkutmak istiyor. Bunları gördüğünüz zaman, en

---

son kıldığınız farz namaz gibi namaz kılın.”[8]

Husuf namazı ise; Ay tutulduğu zaman Müslümanların evlerinde münferit olarak gizli veya açıktan iki, ya da dört rekat namaz kılmaları menduptur.

Bediüzzaman Hazretleri şöyle buyurur:

“Nasılki güneşin gurubu, akşam namazının vaktidir. Hem Güneş'in ve Ay'ın tutulmaları, küsuf ve husuf namazları denilen iki ibadet-i mahsusanın vakitleridir. Yani gece ve gündüzün nurani âyetlerinin nikablanmasıyla bir azamet-i İlahiyeyi ilâna medar olduğundan, Cenab-ı Hak ibadını o vakitte bir nevi ibadete davet eder. Yoksa o namaz, (açılması ve ne kadar devam etmesi, müneccim hesabıyla muayyen olan) Ay ve Güneş'in husuf ve küsuflarının inkişafı için değildir.”[9]

Evvabin Namazı

Evvabin Namazı; Akşam namazından sonra kılınan sünnet-müstehap olan altı rekatlık bir namazdır. Evvabin kelimesi "evvab" kelimesinin çoğuludur. Evvab, işlediği bir günahı hemen tövbe ve istiğfar eden demektir. Tövbe ve istiğfar edenlerin namazı demek olan "evvabin namazı" birçok hadiste çok sevaplı olduğu bildirmiştir.

Ebu Hureyre'den (r.a) nakledilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (sav.) şöyle buyurmuşlardır:

"Kim akşam namazından sonra, aralarında dünyevi kötü bir şey konuşmaksızın altı rekât namaz kılsa, kıldığı bu altı rekâtlık namaz, onun için on iki senelik ibadete denk kılınır.”[10]

Hz. Peygamber (sav), akşam namazından sonra altı rekât nafil namaz kılmış ve

"Her kim akşam namazından sonra altı rekât nafil namaz kılsa, denizlerin köpükleri kadar olsa bile günahları affedilir.”[11] buyurmuştur.

Evvabin namazı, akşam namazının müekked sünnetinin dışında altı rekâtlık bir namaz olup, bazı âlimler, altı rekatin tümünün bir selamla kılınmasının daha faziletli olduğunu, bazıları da iki selamla, bazısı da üç selamla kılınmasının daha faziletli olacağını ifade etmişlerdir. Akşam namazının sünnetini dört rekât kılanlar, daha sonra dört rekât evvabin namazı kılarlar.

Kuşluk Namazı (Duha Namazı)

Duhâ kelimesi; kuşluk vakti, gün aydınlığı manalarına gelir. Duha namazının vakti, güneş doğup bir miktar yükseldikten sonra başlar (takriben iki saat sonra), istiva (öğle kerahet vaktinin başladığı zaman, yani öğle namazından otuz kırk dakika öncesi) zamanına kadar sürer.

Mendub bir namaz olan duha, *iki, dört, sekiz veya on iki rekât* olarak kılınabilir. Resûl-i Ekrem Efendimiz (sav.) kuşluk namazının ehemmiyetini şöyle ifade etmişlerdir:

"Kim kuşluk vaktinde namaz kılmaya devam ederse, günahları deniz köpüğü kadar dahi olsa(kul hakkı hâriç) mağfiret olunur." [\[12\]](#)

Ebu Zerr ve Ebu 'd-Derdâ (r.a) anlatıyor:

Resulullah (sav.) buyurdular ki: Allah Teâlâ Hazretleri şöyle buyurdu: *Ey Âdemoğlu! Günün evvelinde benim için dört rek'at namaz kıl, ben de sana günün sonunu garantileyeyim."* [\[13\]](#)

Abdest Namazı

Abdest aldıktan sonra yaşlık kuruyacak kadar bir süre geçmeden iki rekât namaz kılınması menduptur. Bir hadis-i şerifte şöyle buyrulur:

"Her kim abdest alır, sonra da kalkıp iki rekât namaz kılsa ve bu iki rekata kalbiyle yönelirse, o kimseye cennet vacip olur." [\[14\]](#)

İstihare Namazı

İstihare; bir şeyin hayırlı olanını istemek demektir. **İstihare namazı**, nasıl hareket edileceği bilinemeyen mubah işlerde, manevi bir işarete nail olmak için kılınan iki

---

rekâtlık bir namazdır. İstihare duasından sonra kibleye yönelerek yatılır.

Cabir b. Abdullah (r.a) şöyle demiştir: Hz. Peygamber bütün işlerde bize Kur'an'dan bir sure öğretir gibi istihareyi öğretir ve şöyle buyururdu:

"Sizden biri bir iş yapmak istediği vakit, iki rekât namaz kılsın ve istihare duasını okusun."

Dipnotla:

[1] Müslim, Mesâcid, 309; Ebu Dâvud, Salât, 11; Tirmizi, Tefsîru Sûre, 20; İbn Mâce, Salât, 10; Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 47).

[2] Müslim, 777.

[3] İsra Suresi, 17/70.

[4] Müzemmil Suresi, 73/1-8.

[5] Tirmizî, Deavât, 101.

[6] Buhârî, Teheccüd, 25.

[7] Nursî, B.S., Sözler, Dokuzuncu Söz.

[8] Buhârî, Küsûf 1,17; Ebû Dâvûd, İstiskâ 4, 9.

[9] Nursî, B. S., Sözler.

[10] Tirmizi, Mevakit, 204; Salat 431.

[11] Heysemi, Mecmeuz Zevaid, II, 230.

[12] Tirmizi, Vitr 15.

[13] et-Terğip ve't-Terhib, I/464.

[14] Buhârî, Vüdû 24; Müslim, Tahâre 5, 6,17; Ebû Dâvûd, Tahare 65.